

СТАНОВИЩЕ

от проф. д. изк. Йордан Гошев – преподавател по хармония и полифония в ЮЗУ

„Н. Рилски”, Благоевград

относно дисертационен труд за присъждане
на образователната и научна степен „ДОКТОР”,

представен от

Сара Едуард Паносян,

редовен докторант към катедра „Камерна музика и съпровод”, Инструментален факултет, НМА „Проф. Панчо Владигеров“, София

на тема:

Клавирният квартет в камерното творчество на Любомир Пипков, Михаил Пеков, Артин Потурлян и Велислав Заимов – авторски стил, композиционна техника и особености на ансамбъла от гледна точка на интерпретатора.

Сара Паносян е завършила НМА „Проф. Панчо Владигеров“ - магистърска степен по цигулка в класа на професор Верка Стефанова. Участва в редица академии по изкуствата в Австрия, Швеция и България, в майсторски класове по цигулка при Гил Шахам, проф. Спиваков, Минчо Минчев и др. Носителка е на редица награди от национални и международни конкурси по цигулка. От 2021 год. е преподавател в НМУ „Любомир Пипков“ София.

Дисертационният труд съдържа: Увод, четири глави, Заключение, Приноси на дисертационния труд, Художествено творческа дейност и библиография.

Ползваната литература обхваща 37 теоретични разработки на кирилица и латиница, както и 5 интернет източника.

В **Увода** е представена идеята на докторантката да представи клавирния квартет в творчеството на четирима утвърдени български композитори – Любомир Пипков, Велислав Заимов, Михаил Пеков и Артин Потурлян, да разкрие композиционните подходи и техники, необходимостта от правилен прочит при изпълнителите за постигане на търсено естетическо внушение. Всичко това се опира на опитността и практическата реализация като камерен изпълнител на Сара Паносян. Изпълнени са изискванията към стандартната информация на едно изследване – предмет, обект, цел на научния труд и произхождащите от това задачи, използваните методи.

В първа глава **„Творческият път на Любомир Пипков до края на 30-те години на XX век. Квартет за пиано, цигулка, виола и виолончело – изпълнителски прочит“**, докторантката представя кратки биографични данни за композитора, формирането на музикалния му език, влиянието на фолклора, отражението на обучението му при Пол Дюка върху стила му. Структурният анализ и използваните музикално изразни средства в клавирния квартет от Пипков се основават на добра теоретична подготовка, на богати познания за стилистиката и творчеството на композитора, предлагат се ценни съвети към изпълнителите от позицията на ерудиран инструменталист.

Втора глава **„Особености в художествения и композиционен стил на Велислав Заимов. Квартет за цигулка, виола, виолончело и пиано. Структурен и интерпретационен анализ“** е свързана с творчеството на един от най-плодовитите и утвърдени съвременни български композитори. Сара Паносян представя характерни черти в неговите симфонични и камерни произведения, връзката и спецификата в метроритмичната организация, пластичността на звуковата материя, своеобразното третиране на ансамбъла.

Трета глава **Артин Потурлян – авторски стил и композиционни техники. Клавирен квартет – интерпретационни задачи** се разглеждат творческите постижения на друг съвременен композитор, който е от авангардистите експериментатори в областта на тембъра и сонорните звучности, в използването на разнообразни полифонични техники, комбиниране на различни звукови ефекти и звукоизвличане.

В **четвърта глава** са анализирани 2 квартета от Михаил Пеков. Автор, който има собствено верую за ценностите в музикалното изкуство, встрани от модни тенденции, експерименти, търсене на ефекти и в същото време професионално написани и завладяващи композиции. Анализирайки структурата и техническите и ансамблови трудности в квартетите Сара Паносян, подобно на разгледаните творби в предходните глави, прави „дисекция“ на музикалния език и използваните музикално изразни средства, дава практически съвети към бъдещи изпълнители за емоционално претворяване на авторския замисъл, за спецификата на ансамбловото изпълнение и постигане на висок художествен краен резултат.

В **Заключението** са обобщени постигнатите резултати и основните приноси моменти на дисертацията, представени чрез творчеството на композитори от различни поколения и стилистика, с различен почерк и стил.

I. Актуалност на научната разработка

Избраната тема изисква от изследователя широки познания по музикална структура, хармоничен език, музикално изразни средства от една страна и богати познания по съществуващата теоретична литература и изпълнителски опит, от друга.

Фокусирането върху творчеството на едни от най ярките представители на българското композиторско творчество има редица предимства и предизвикателства пред Сара Паносян, тъй като:

- анализира за първи път клавирния квартет като обект на цялостно научно изследване;
- се представя структурата, музикалния език и композиционните техники на четирима български композитори;
- са дадени практически съвети за пълноценно ансамблово претворяване, преодоляване на технически и ансамблови трудности;

II. Научни и научно приложими приноси

Приносните качества на труда са налице. Представени са анализи, които са аргументирани и представят докторантката като един сериозен и задълбочен учен, с богати теоретични познания и детайлно познаване на произведенията и авторите включени в научната разработка. Дисертацията има и практическо приложение за изпълнители, които ще изпълняват в бъдеще разгледаните произведения.

Представената концертна дейност надхвърля значително изискванията за художествено творческа докторантура. Реализираните 25 концерта в рамките на престижни международни и национални фестивали, изпълнените творби от редица композитори, осъществените световни премиери, показват инструменталното майсторство на един активен и деен музикант, разкриват нейната отдаденост на музикалното изкуство.

Ето защо, в заключение, изразявам своето положително становище за присъждане на научната и образователна степен „доктор” на редовен докторант Сара Паносян към катедра „Камерна музика и съпровод”, Инструментален факултет, НМА „Проф. Панчо Владигеров“, София. Дисертационният труд има приносен характер към българската музикална наука като теоретична и научна разработка.

17.04.2024 г.

Благоевград

проф. д. изк. Йордан Гошев